

„ZDROWIE NIE TYLKO W MOWIE”

PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA W ZESPOLE SZKÓŁ NR 3 W LEGIONOWIE W RAMACH PROJEKTU „SZKOŁY PROMUJĄCEJ ZDROWIE”

Wstęp

"Szkoła promująca zdrowie zwiększa możliwości młodych ludzi do podejmowania działań i dokonywania zmian. Jest miejscem, w którym młodzi ludzie pracując razem z nauczycielami i innymi osobami, mogą osiągnąć sukces. Wzmacnianie młodych ludzi, wspieranie ich wizji i idei, umożliwia im wpływ na ich życie i warunki życia". (WHO, 1997)

Szkoła promująca zdrowie:

- zapewnia bezpieczeństwo
- zachęca do zdrowego stylu życia
- umożliwia uczniom rozwój ich potencjalnych możliwości fizycznych, psychicznych i społecznych
- wzmacnia poczucie własnej wartości
- uzmysławia pracownikom, uczniom i rodzicom społeczną rolę szkoły w promowaniu zdrowia
- kształtuje dobre relacje międzyludzkie

Szkoła Promująca Zdrowie to inaczej:

- Szkoła tworząca warunki (fizyczne i społeczne), sprzyjające ochronie i pomnażaniu zdrowia
- Szkołą umożliwiającą aktywne uczestnictwo społeczności szkolnej w działaniach na rzecz zdrowia

Zdrowie: fizyczne, społeczne, psychiczne i duchowe.

Założenia

W dzisiejszym, technicyzowanym świecie znaczący wpływ na zdrowie mają zmiany stylu życia, pracy, nauki, sposobu spędzania wolnego czasu. Promocja zdrowia, edukacja prozdrowotna i ekologiczna wpływają na osobisty i społeczny rozwój każdego człowieka już od najmłodszych lat, zwłaszcza poprzez udostępnienie informacji o zdrowiu i zmianę stylu życia. Sieć Szkół Promujących Zdrowie stwarza możliwość przekazania uczniom wiedzy i umiejętności niezbędnych do podejmowania wyborów dla poprawy zdrowia i stanu środowiska. Daje szansę planowania wszechstronnej edukacji prozdrowotnej z zastosowaniem różnych metod aktywizujących społeczność szkolną. Oprócz tego daje perspektywę korzystania z dobrych przykładów innych szkół, pozwala dzielić się wiedzą i doświadczeniem w tak ważnej dziedzinie jaką jest jakość życia człowieka. Jako szkoła mająca na celu dobro dziecka, zależy nam, aby działania prozdrowotne przyczyniły się do osobistych sukcesów zarówno uczniów, nauczycieli jak i rodziców. Takie działania z pewnością przyczynią się także do większej integracji całej społeczności szkolnej i pozwolą zaangażować w rozwój szkoły więcej podmiotów, co tym samym poszerzy zakres oddziaływania edukacji zdrowotnej.

Nasza szkoła podejmuje działania promujące zdrowie. Edukacja zdrowotna stanowi ważny element programu nauczania i wychowania szkoły. Uczestniczymy w wielu programach, projektach, konkursach i kampaniach promujących zdrowy styl życia. Wszystkie podejmowane działania łączą nas z siecią szkół promujących zdrowie, dlatego przystąpienie do projektu będzie kontynuacją naszej pracy na rzecz promocji zdrowia.

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

I. Termin realizacji: rok 2011 - 2014

II. Wybrane standardy według SzPZ:

- standard pierwszy: „Szkoła promująca zdrowie pomaga członkom społeczności szkolnej (w tym rodzicom) zrozumieć i zaakceptować koncepcję szkoły promującej zdrowie”
- standard trzeci: „Szkoła promująca zdrowie prowadzi edukację zdrowotną uczniów i pracowników oraz dąży do zwiększenia jej jakości i skuteczności”
- Standard czwarty: „Szkoła promująca zdrowie tworzy klimat społeczny sprzyjający: satysfakcji z nauki i pracy w szkole, osiągnięciu sukcesów oraz wzmacnianiu poczucia własnej

wartości u uczniów i pracowników; zdrowiu i rozwojowi uczniów i pracowników; uczestnictwu, partnerstwu i współdziałaniu członków społeczności szkolnej, rodziców i osób ze społeczności lokalnej.

Standard pierwszy: „Szkoła promująca zdrowie pomaga członkom społeczności szkolnej (w tym rodzicom) zrozumieć i zaakceptować koncepcję szkoły promującej zdrowie”

Cele:

- zrozumieć pojęcie „zdrowie”,
- poznać czynniki warunkujące zdrowie,
- poznać koncepcję promocji zdrowia,
- poznać koncepcję szkoły promującej zdrowie,
- zrozumieć korzyści z tworzenia takiej szkoły dla siebie i innych ludzi.

Zaakceptować:

- zaakceptować własną odpowiedzialność za zdrowie swoje, innych ludzi i tworzenie środowiska sprzyjającego zdrowiu,
- aktywnie uczestniczyć w tworzeniu SzPZ.

Wymiary	Wskaźniki
I. Upowszechnianie wiedzy o koncepcji i zasadach tworzenia SzPZ i poczucie znajomości tej koncepcji w społeczności szkolnej.	1. Przekazywanie nowym członkom społeczności szkolnej wiedzy koncepcji SzPZ. 2. Dostępność publikacji na temat SzPZ. 3. Poczucie członków społeczności szkolnej, że otrzymali wystarczająco dużo informacji o SzPZ. 4. Uczestnictwo większości nauczycieli i innych pracowników i rodziców w zajęciach nt. Szpg w ostatnich 2-3 latach. 5. Wiedza większości uczniów na temat, co robi się szkole dla ich zdrowia i dobrego samopoczucia.
II. Zrozumienie i akceptacja koncepcji SzPZ przez członków społeczności szkolnej	1. Akceptacja koncepcji SzPZ i zasad jej tworzenia przez nauczycieli. 2. Poczucie członków społeczności szkolnej znajomości koncepcji SzPZ.

	3. Znajomość podstawowych cech SzPZ przez nauczycieli i uczniów. 4. Zrozumienie własnej roli w tworzeniu SzPZ.

Standard trzeci: „Szkoła promująca zdrowie prowadzi edukację zdrowotną uczniów i pracowników oraz dąży do zwiększenia jej jakości i skuteczności”

Cele:

- uświadomienie pojęcia zdrowia,
- pogłębienie wiedzy o zdrowiu, zasobach dla zdrowia, czyli czynnikach zwiększających jego potencjał i zagrażających zdrowiu,
- dbanie o zdrowie własne i innych,
- nabycie umiejętności niezbędnych dla: kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i radzeniu sobie z nowymi sytuacjami, podejmowaniu właściwych decyzji i wyborów oraz podejmowanie działań służących poprawie zdrowia swojego i innych.

Założenia:

- uwzględnienie wszystkich aspektów zdrowia (fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego) oraz czynników je warunkujących,
- wykorzystywanie w edukacji wszystkich okoliczności (szkolny program nauczania, projekty, sytuacje edukacyjne, zajęcia pozalekcyjne, oddziaływania wychowawcze); włączanie wielu osób i organizacji w szkole i spoza szkoły,
- branie pod uwagę faktu, że każdy uczeń otrzymuje informacje i wzorce zachowań z różnych źródeł (rodzina, szkoła, rówieśnicy, służba zdrowia, środki społecznego przekazu, reklamy, społeczność lokalna)
- uwzględnienie faktu, że każdy pracownik szkoły oddziałuje na ucznia werbalnie (informacje) i niewerbalnie (zachowania), dążenie do spójności na obu tych poziomach komunikowania oraz budowanie wiarygodności dorosłych,
- dążenie do tworzenia w szkole środowiska wspierającego edukację zdrowotną,
- uznawanie, że równie ważne jest zdrowie uczniów, jak i pozostałych członków społeczności szkolnej.

Wymiary	Wskaźniki
I. Polityka, warunki i organizacja życia szkoły sprzyjają edukacji prozdrowotnej	1. Dostępność informacji dotyczącej realizacji edukacji zdrowotnej 2. Planowanie działań z zakresu edukacji zdrowotnej w szkole 3. Uczestnictwo przez nauczycieli w szkoleniach z zakresu edukacji zdrowotnej 4. Współpraca nauczycieli przy realizacji edukacji zdrowotnej 5. Traktowanie edukacji zdrowotnej przez dyrekcję szkoły jako jej ważne zadanie
II. Uczeń jest aktywnym uczestnikiem procesu realizacji edukacji zdrowotnej	1. Wpływ uczniów na treści realizowane w ramach edukacji zdrowotnej 2. Stwarzanie uczniom przez nauczycieli okazji do wymiany doświadczeń, wiedzy i poglądów dotyczących zagadnień uwzględnianych w edukacji zdrowotnej
III. Szkoła współpracuje ze środowiskiem i wykorzystuje jego zasoby	1. Zapraszanie rodziców do współpracy przy realizacji edukacji zdrowotnej 2. Wpływ rodziców na treści realizowane w czasie zajęć z edukacji zdrowotnej uczniów 3. Organizowanie w szkole zajęć dla rodziców z wybranych zagadnień edukacji zdrowotnej 4. Dostosowanie zajęć dla rodziców dotyczących zdrowia do ich potrzeb i zainteresowań 5. Zapraszanie specjalistów do realizacji wybranych zadań w szkolnym programie edukacji zdrowotnej 6. Podejmowanie przez szkołę różnych form służących edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym
IV. Szkoła prowadzi ewaluację i wykorzystuje jej wyniki do podnoszenia jakości edukacji zdrowotnej	1. Kończenie niektórych zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej jakąś formą ewaluacji 2. Wykorzystywanie wniosków z ewaluacji do planowania edukacji zdrowotnej 3. Przedstawianie wyników ewaluacji dotyczących realizacji edukacji zdrowotnej osobom zainteresowanym 4. Pomaganie uczniom przez nauczycieli w stosowaniu technik umożliwiających samoobserwację

Standard czwarty: „Szkoła promująca zdrowie tworzy klimat społeczny sprzyjający: satysfakcji z nauki i pracy w szkole, osiągnięciu sukcesów oraz wzmacnianiu poczucia własnej wartości u uczniów i pracowników; zdrowiu i rozwojowi uczniów i pracowników; uczestnictwu, partnerstwu i współdziałaniu członków społeczności szkolnej, rodziców i osób ze społeczności lokalnej.

Cele:

- tworzenie pozytywnego klimatu społecznego, sprzyjającego zdrowiu
- wspieranie uczniów a nauce,
- wspieranie pracowników szkoły,
- stwarzanie członkom społeczności szkolnej możliwości uczestnictwa w życiu szkoły,
- tworzenie pozytywnych relacji międzyludzkich,
- motywowanie do osiągania sukcesów,
- wdrażanie efektywnej pracy na lekcjach,
- znajomość praw i obowiązków przez społeczność szkolną.

Wymiary

I. Satysfakcja ze szkoły/ z pracy w szkole/wsparcia ze strony dyrekcji/ ze szkoły dziecka.

II. Stwarzanie uczniom/nauczycielom/pracownikom/ rodzicom możliwości uczestnictwa w życiu klasy/szkoły.

III. Wsparcie uczniów ze strony nauczycieli. Relacje między pracownikami, którzy nie są nauczycielami.

IV. Podejście uczniów do nauki i zachowania w szkole.

V. Przestrzeganie praw i obowiązków, stosowanie reguł i zasad przez społeczność szkolną.

VI. Relacje między osobami w społeczności szkolnej.

III. Informacje o szkole

Nazwa szkoły: Zespół Szkół Nr 3

Adres: 05-120 Legionowo, ul. Wł. Broniewskiego 7

Tel.: (022) 774-55-29

Fax: (022) 774-34-84

E-mail: gimnazjum_trojka@poczta.onet.pl

Dyrektor szkoły: mgr Joanna Bieńko

Koordynator do spraw promocji zdrowia: mgr Beata Niziołek – nauczyciel biologii i przyrody

Diagnoza zachowań wśród uczniów została przeprowadzona metodą obserwacji i wskazała na spadek świadomości uczniów dotyczącej zdrowego stylu życia, zdrowego odżywiania, dbałości o zdrowie własne i innych, wzrost zachowań agresywnych. W ramach realizacji programu będziemy podejmować działania przy współpracy całej społeczności szkolnej i środowiska mające na celu zwiększenia promocji zdrowia, zdrowego trybu życia i odżywiania wśród uczniów naszej szkoły, nauczycieli, pracowników i rodziców.

IV. Cele

1. Cele ogólne:

- promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prawidłowego odżywiania
- kształtowanie właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych i ekologicznych
- podejmowanie działań na rzecz zdrowia własnego i innych
- podejmowanie działań na rzecz środowiska

2. Cele szczegółowe:

- kształtowanie świadomości dbania o zdrowie,
- dbałość o czystość i porządek w szkole i poza nią,
- integracja ze środowiskiem lokalnym,
- postawa asertywna wobec osób nadużywających alkoholu i innych używek,
- promowanie aktywnych form wypoczynku,
- uświadomienie społeczności szkolnej i rodzicom konsekwencji niedoboru owoców i warzyw w diecie,
- wyrabianie nawyku prawidłowego odżywiania,
- pogłębienie wiedzy uczniów na temat higieny osobistej i otoczenia,
- pogłębianie wiedzy o czynnikach sprzyjających i zagrażających zdrowiu psychicznemu, społecznemu i fizycznemu,
- poznawanie podstawowych zasad zdrowego odżywiania,
- podejmowanie działań na rzecz zdrowia własnego i innych,
- uświadamianie związku między aktywnością ruchową a umiejętnością radzenia sobie ze stresem i zapobieganie chorobom,
- poznawanie różnych form aktywności ruchowej i reguł bezpieczeństwa,
- kształtowanie zachowań prozdrowotnych i ekologicznych,
- uświadomienie uczniom i rodzicom zalet korzystania z programów profilaktycznych oferowanych przez szkołę i inne placówki.

Treści	Zadania	Metody	Osoby odpowiedzialne
Zapoznanie z ideą SzPZ nauczycieli, pracowników i rodziców.	Czym jest zdrowie i choroba? Na czym polega zdrowy styl życia? Koncepcja Szkoły Promującej Zdrowie. Etapy zdobywania certyfikatu SzPZ.	Prezentacja multimedialna, wykład.	Koordynator promocji zdrowia, dyrektor
Współpraca ze społecznością lokalną.	Pozyskiwanie osób instytucji i organizacji, które mogą włączyć się do działań podejmowanych przez szkołę. Wykorzystanie zasobów (ludzi, materiałów, sprzętu) do prowadzenia zajęć Prowadzenie akcji edukacyjnych w środowisku szkolnym.	Pogadanki, prezentacje multimedialne, filmy, konkursy, akcje, kampanie.	Zespół ds. Promocji Zdrowia, pedagog, dyrektor, pielęgniarka szkolna.
Kształcenie nauczycieli i rodziców.	Przekazywanie podstawowej wiedzy z zakresu edukacji zdrowotnej. Udział w szkoleniach.	Wykład, szkolenia, prezentacje, spotkania dla rodziców.	Dyrektor, koordynator promocji zdrowia, pedagog
Zdrowe odżywianie	Racjonalne odżywianie, piramida zdrowego żywienia. Czynniki wpływające na niewłaściwe odżywianie. Skutki złego żywienia. Kultura i higiena przygotowywania spożywania posiłków. Choroby wynikające z braku higieny. Program „Jedz smacznie i zdrowo”, „Owoce w szkole”, „Mleko w szkole”. Zdrowy tryb życia.	Pogadanki, prezentacje, filmy, dyskusje, burza mózgów, praca w grupach, spotkania, konkursy, realizacja programów profilaktycznych. Ulotki, plansze.	Koordynator promocji zdrowia, wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciele.

	Wartość BMI.		
Higiena osobista i otoczenia	Higiena jamy ustnej. Przybory do higieny osobistej. Czystość ciała i otoczenia a stan zdrowia. Właściwy ubiór do warunków atmosferycznych. Znaczenie profilaktyki dla zdrowia. Akcje i kampanie na rzecz środowiska. Program „Radosny Uśmiech – Radosna Przyszłość”	Prelekcje, prezentacje, filmy, warsztaty, udział uczniów we fluoryzacji, realizacja programu profilaktycznego o higienie jamy ustnej dla uczniów klas I SP. Konkursy, zbiórki, ulotki, plansze.	Wychowawcy, nauczyciel biologii i geografii, pielęgniarka,
Aktywność fizyczna.	Wpływ aktywności fizycznej na zdrowie. Jak aktywnie i bezpiecznie spędzać czas? Wypoczynek czynny i bierny. Wpływ ruchu na mój organizm. Bezpieczeństwo podczas zajęć lekcyjnych, przerwach i poza szkołą. Higiena pracy umysłowej i snu. Aktywność ruchowa i sport.	Zajęcia pozalekcyjne, pogadanki, prelekcje, filmy, konkursy i zawody sportowe.	Nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy, nauczyciel biologii
Zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu.	Zdrowie a choroba. Wpływ używek na zdrowie. Profilaktyka chorób. Epilepsja. Choroby społeczne i cywilizacyjne. AIDS. Uzależnienia – papierosy, alkohol, narkotyki. Agresja i stres. Postawa asertywna.	Pogadanki, metody aktywizujące, gazetki, obchody Światowego Dnia Walki z AIDS i Rzucania Palenia. Ulotki, plakaty, broszury.	Koordynator promocji zdrowia, wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka.
Troska o środowisko	Udział w akcjach i kampaniach na rzecz środowiska. Skutki niszczenia środowiska. Sposoby	Pogadanki, warsztaty, prelekcje, filmy, ulotki, konkursy.	Koordynator promocji zdrowia, nauczyciel geografii, chemii, wychowawcy.

	walki z zanieczyszczeniami. Segregacja odpadów. Energia.		
Realizacja edukacyjnych programów profilaktycznych	Program „Radosny Uśmiech – Radosna Przyszłość”. Program „Nie pal przy mnie – proszę” i „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Program „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”.	Pogadanki, filmy, prezentacje, broszury, plakaty, ulotki.	Wychowawcy, nauczyciel biologii.

V. Sposoby realizacji programu:

- pogadanki prowadzone z uczniami
- organizowanie spotkań z pielęgniarką szkolną,
- organizowanie spotkań, prelekcji z zaproszonymi,
- tematyczne filmy DVD, prezentacje multimedialne,
- gazetki ściennie,
- plansze, ulotki, broszury, plakaty,
- apele i prelekcje,
- udział w konkursach, zawodach, kampaniach,
- szkolenia.

VI. Oczekiwane efekty

- ✓ wzrost wiedzy na tematy zdrowotne i ekologiczne
- ✓ wzrost wiedzy na temat uzależnienia
- ✓ dbałość o własne zdrowie i o zdrowie innych
- ✓ umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach

VII. Sposób dokumentacji

- sprawozdania,
- zdjęcia,
- wpisy w dziennikach,
- protokoły zebrań zespołu ds. promocji zdrowia
- programy profilaktyczne,

- prezentacje,
- plakaty,
- filmy.

VIII. Uczestnicy programu

- dyrekcja szkoły
- nauczyciele
- uczniowie
- rodzice i opiekunowie
- pracownicy szkoły

IX. Osoby i instytucje wspierające

- dyrektor szkoły
- nauczyciele
- Samorząd Uczniowski szkoły podstawowej i gimnazjum
- Państwowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
- Pielęgniarka szkolna
- Straż Miejska, Policja
- Urząd Miasta
- Służba Zdrowia
- Instytucje i fundacje promujące zdrowie
- PAH i PCK
- Żoliborskie Stowarzyszenie Dom – Rodzina - Człowiek

X. Programy i akcje, w których uczestniczy szkoła:

1. Zbiórka makulatury i baterii.
2. Akcja „Puste.com”.
3. Akcja „Zakręcona nakrętka”.
4. Program edukacyjny o tematyce antynikotynowej: „Czyste powietrze wokół nas” – oddział przedszkolny, „Nie pal przy mnie, proszę” – kl. I – III SP i „Znajdź właściwe rozwiązanie” – kl.IV SP i kl. I - III Gimnazjum
5. Program „Trzymaj formę” - kl.IV SP i kl. I - III Gimnazjum
6. Program „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży” – Gimnazjum
7. Program z zakresu higieny jamy ustnej pt. „Radosny Uśmiech – Radosna Przyszłość” dla uczniów klas pierwszych Szkoły Podstawowej

8. Owoce w szkole - SP.
9. Mleko w szkole - SP.
10. Bezpieczny Puchatek – SP.
11. Pozostałe działania, które pojawią się w trakcie nowego roku szkolnego (zostaną ujęte w sprawozdaniu).

XI. Ewaluacja:

- obserwacje
- ankiety

mgr Beata Niziołek

.....
podpis szkolnego koordynatora promocji zdrowia

Bibliografia

1. Barbara Woynarowska – Edukacja zdrowotna, wyd. PWN, Warszawa 2010.
2. Barbara Woynarowska i in. - Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia w szkole, zeszyt 10-11, Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej, Warszawa 2006.